

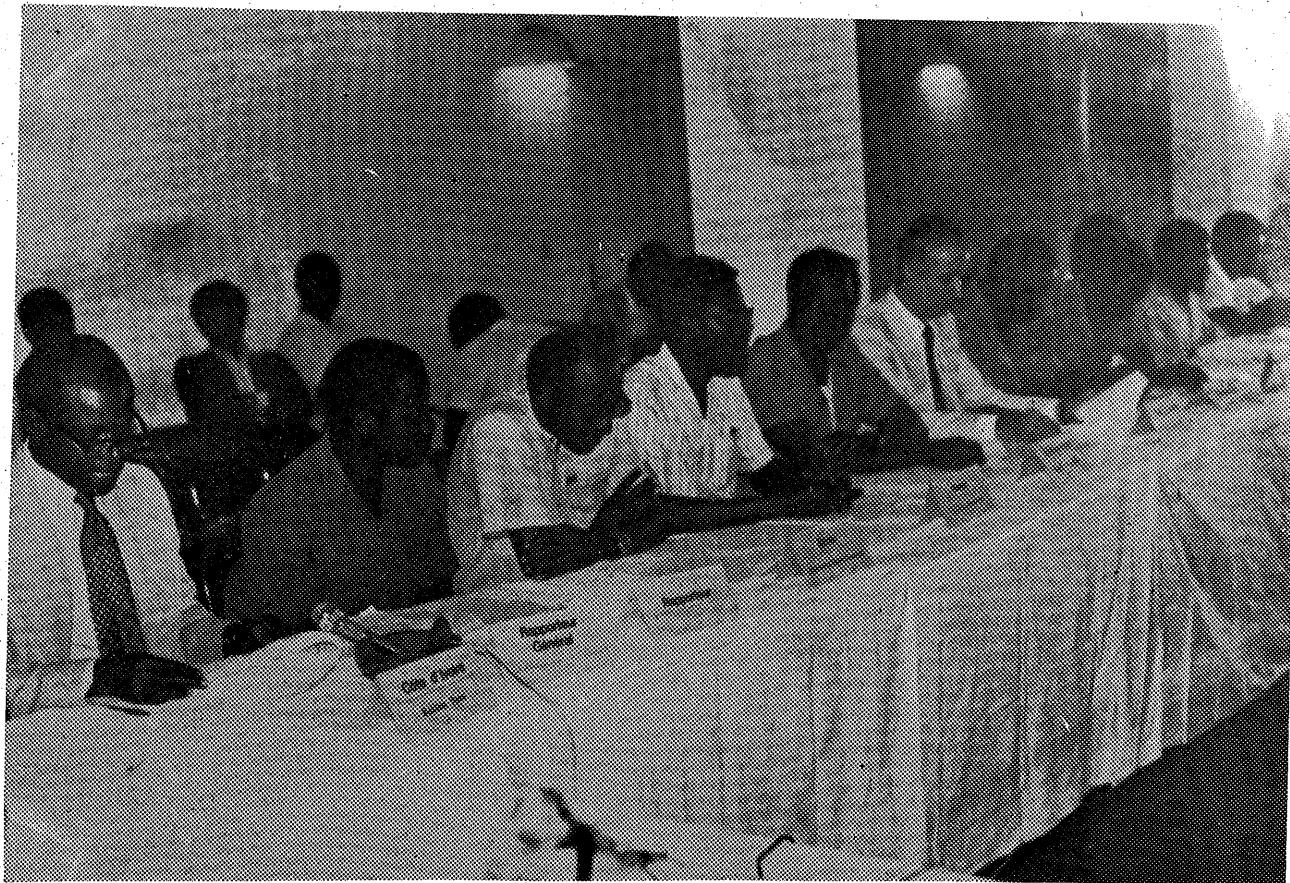
jēkabpāri

"ni jèka fò ye daamu ye,
jèkabaara nyogòn daamu tè."

nimòrò 12 - san 1986n desanburu kalo - a sòngò : dòròmè 20

Mìn bè sòrò nimòrò in kènò, o filè nín ye :

nyè 2	Farafinna kanw bê cogo di lakòli 1a ?
nyè 3	Tiga sènè baarada kunnefoni : kòngò kumbèn wale dòw
suman lemarsi
nyè 4	Kòori sènè baarada kunnefoni : belikukalen kiimèli San mara kònò
Moribila Kaguwa musow
nyè 5	Ciké dànniya : kalan kéra Bugula ka nyèsin bagan ka bonnin ma
nyè 6	Kalan dò kéra Segu mara la k'a nyèsin tòn ko ma
nyè 7	Duguw kumekan : ka bò Ndoten
ka bò Bayabugu
nyè 8	1987 don jete

Farafinna kanw cogo bè di lakòli la ?

K'a ta kalo 11nan tile 10 f'a tile 14, jè-ka-fò sigira Bamako jamanaw yiriwali fèerè nyinida dò fè (n'a tògò ko CRDI), ani Mali baliku kalanda (n'o bè wele ko DNAFLA). Kòròfò tun bè farafinna kanw lahalaya kan kalan sow la.

Jamana minnu tun bè kènè kan, olu filè : Bènèn, Burkina Faso, Kodowari, Mali, Moritani, Nizèri, Senegali ani Togo. Kamerunnikaw mo na. Siriki Kulubali (ka bò Burkina Faso) de nana CRDI tògò la. Ko tigiya tun bè kalan minisiri bolo, k'o dankanw kè kunnafoni minisiri ye, ani feamuya minisiri.

Min y'en ka kanw sen filèli ye lakòli la, sèbènw y'a jira ko a bè ka sira sòrò jamana dòw la, i n'a fò Bènèn, Mali, Moritani, Nizèri, Togo. A danna sira la jamana dòw la, n'olu ye Senegali ye ni Burkina Faso. Kodowari mo tila a daminèni labèn na fòlò.

Gélyea caman dara kènè kan kanw yiriwali baara la. A la kunbabaw filè :

- kanw baarali musaka ko,
- karamògò degeli ko,
- kalan gafew labènni ko,

Ke fare o gèlèyaw kan, a jirale k'a fò ko jama sigalen bè farafinna kanw donni ko la lakòli la, k'a d'a kan u jò yòrò ma sabati dinyè latigè la.

Jè-ka-fò in y'a kan bò gofèrènamenw ma ko

- Gofèrènamenw k'u cè siri kanw yiriwali bearaw ni gafew dilanni musaka ko la.
- U ka bearadaw sigi, k'u yamaruya u ka sariya jònjànw sigi sen kan kanw sèbèn cogo la.
- Mògò o mògò, n'o cè sirilen bè kanw yiriwali la (holi ni faso bearakèla tè), u k'o ka bearé diya a bolo fè, k'a bolo madèmè.

Jè-ka-fò in kuncè tuma, dunan ye tanuni sèbèn kè Mali ni CRDI ye, k'a da jè-ka-fò in labèn ko nyuman kan, ani u ye bonyè ni karama min sòrò Mali kònò.

tiga sene baarada kunnafoni

kòngò kùnbèn wale dòw

Fòlò fòlò, an ka mògòkòròbaw tun jan b'u yèrè la kosèbè. O siratigè la, duguw ni kefow tun labènnen don n'u mitirilata ye :

- dòw tun kèlen don ka forobaw da nyögòn fè ;
- dòw tun bè balo nyini k'a fare nyögòn kan sani gèlèyaw tuma cè.

O walew ani fèerè wèrè minnu tun bè mògòw bolo, o bèe sun tara jahadi walew de la, i n'a fò kèlè, walima ntòn ka tinyèni.

Kosa fè, mògòntinfì haktli

nana latigè dòonin dòonin, k'u nyinè nin bèe kò.

Nka nin san danma dòw kònò, sanji na cogoyaw kèra sababu ye ka sòrò nagesi kosèbè. An ka faso nyémögòw yèrè ko ja kèra an siginyögòn ye, ko an k'an fanga fara nyögòn kan k'a kèlè. O siraw bè sen na an ka bearada dòw fè.

O kò fè, jantoyèrèla siratigè la, an y'a lajè ka duguw ladiyan, u yèrèw k'u labèn, walesa u bè se ka bò nògò la. Balikukalan y'o wale nyumanw sinsi.

ODIPAC mara kònò nyinan,

dugu 15 denmisèn dòw kalanna mòsònya la. Kalan bannen kò, dugu 10 sòròla, minnu ye tèfè gosi ka so jò u ka duguw kònò. O sow bèna to o dugu mògòw bè se k'u magonyè fèn misènw bèe sòrò u yèrè kòrò n'a ma kè dòonin ye, i n'a fò teji, kògò, sukaro. Nka so ninnu jò kunba ye ka suman kafò, k'a lamarai sani gèlèya ka se.

Kayi mara mògòw ma se k'u ka sow jò, k'a da jì ko ni tèfè ko kan. Nka an hakili b'a la k'a fò k'u na Kolokanikaw 1adege san wèrè.

suman lamarali

Suman tigè bannen tè suman baara bannen ye. Bawo suman ladon kun ka ca : denbaya ka kan ka balo fo ka taa se suman tigè wèrè ma ; san nata suman si bè bò a la, o bè sugandi kabini foro la ; suman feereta fana bè ladon, yaasa sòngò nafama ka sòrò a la.

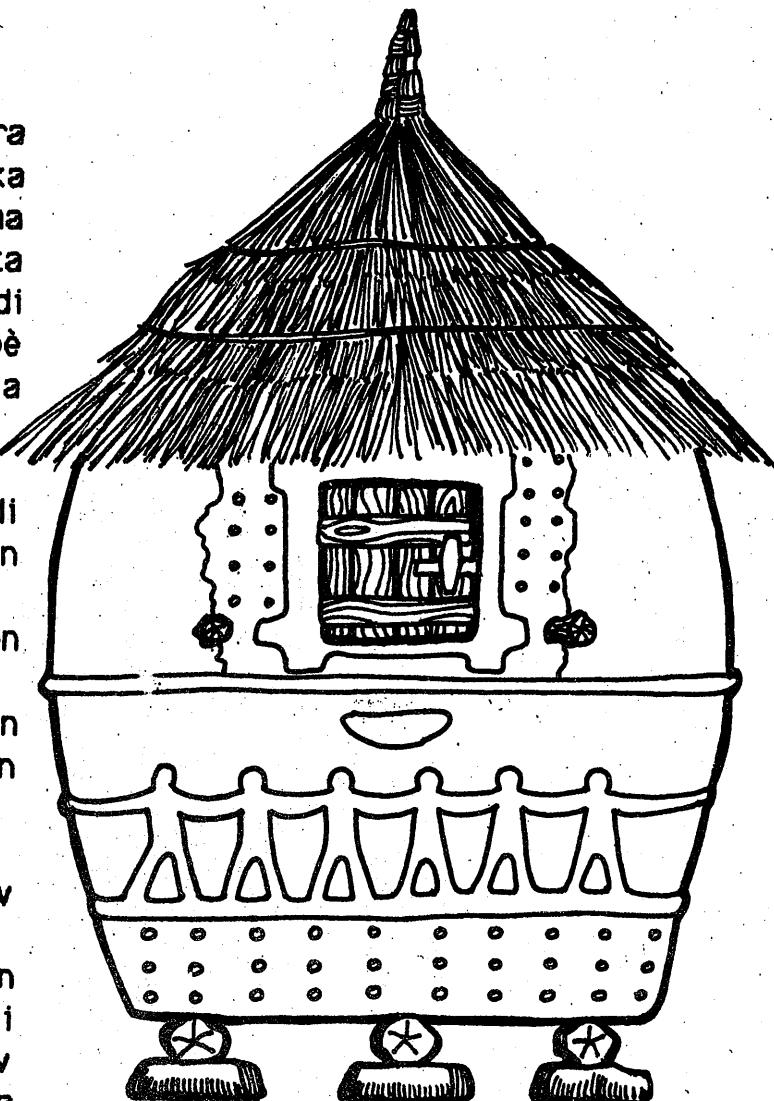
Nyò kisè ni maanyò kisè ja ka di tinsan na. Lajali yòrò bè se ka labèn foro kònò.

Nyò bè ja, ka sòrò k'a gosi k'a ladon jiginè kònò.

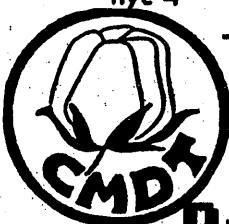
Maanyò kisè walima a koloma jalen bè se ka mara jiginè ni mangasan kònò.

Min ye nyò si ye, cikèla bè tinsanw siri nyögòn na, k'u dulon jiri la.

Suman si bè se ka furakè ni si jolan ye : nyò tinsan ni kabakolo bè su furaji labènnen na, min b'u kisi tinyèlifèn w ma. Ni siw furakèra, a bè bila a mara yòrò la.

koori sene baarada kunnafoni

Balikukalan kiimèli San mara kònò

San o san, marisi ni awirili kalo ye balikukalan kiimèli waati ye. Kalanfe ni baliku-karamögòw bë baara in labèn nyögòn fè san i a don ka se. Ni labènni banne, kalanfaw bëe b'u sigi yòrô kòrô bila ka baara yòrô falen, min b'a to kiimèli bë se ka kè ni dusu jèleñ ye. Kiimèli bë kè jate, kalanjè ni sèbènni de kan.

Nyinan San mara kònò, kiimèli kère awirili kalo tile 1 fatile 15.

Dugu minnu ye kalan matarafa, olu filè :

Jaramana zafu la : Jaramana filanen.

Kènparana zafu la : Sokurani ni Kènèso.

Tonto zaer la : Foroso, Sanso, Songoroso, Zangaso

Kasorola zafu la : Pinyeneso, Zangaso, Sikòròso.

Moribila zaer la : Ziyekan, Konoso buguda, Kaforo.

Yaso zafu la : Suwara, Lenekuwì, Kuwara, Damì.

Dugu ninnu ka matarafali tè tee fèn danma dòw kò, n'o ye dugu tòn nyémögòw, karamögòw ni kalandenw ka cèsiri ye. O kanma, nin yòrô ninnu ni foli ka kan, foli min bë kè k'a da u ka timinandiya n'u ka munyu kan. Bawo balikukalan bë, i n'a fòntori gèn-gèn : i mana kòròtò, i bë tea k'u to, walima i bë teama u kan.

Jaabi ninnu sòrløn kère sababu ye ka jèkulu dòw sigi sen kan, ani ka dòw sinsi : jiginè dayèlenna dugudenw fè dugu 12 kònò Tominyan kafo la, k'a baara kalifa kalanden jolenw na. Jèkulu dòw sigira San kafo la, i n'a fò sènèkè kòlòsili jèkulu ani tèrè furakè jèkulu ni kènèya sabatili jèkulu.

kafo	kalanso	kalanden jolenw		
		kuraw (1986)	kòròw	mumè
kènparana	40	124	100	224
Yangeso	13	52	37	89
Tominyan	15	178		178
San	1	7		7
mumè	69	361	137	498

Moribila kaguwa musow

Moribila kaguwa ye zaer dugu 14 dò ye Kènparana mara kònò. A ni Kènparana dugu cè ye kilomètèrè 25 ye; a ni San cè ye kilomètèrè 75 ye. Moribila Kaguwa kère dugu yiriwa tòn ye san 1981, nka musow ka nyètaa beorow daminèna san 1983.

San 1985, Moribila Kaguwa musow 38 ye tiga kilo 4600 sòrò taari 6,30 kan. U ye min feere, o bènna kilo 2269 ma. Nyinan muso 51 ye taari 31,33 sènè. U figi bë sòrò min kan, o ye kilo 9700 ye. U ka feereta ganiye ye kilo 4850 ye. Moribila Kaguwa musow ye tiga sènè nafa dòn. Feereta mana bò tiga la, a tò bë kè si ye, ani na ni fèn wèrèw. Tiga nyaga bë di baganw ma.

Moribila musow bë safunè dilan fana kè u ka magow walima feereli kanma. Dilali o dilali bë bèn safunè kun 40 nyögòn ma.

Yeese ka dò fare u ka sòrò kan, muso 6 ye shè mara daminè. Tubabu donon b'u bolo, n'a si tògò ko "Rhod island", min bë kè sababu ye ka shè si sankòròta.

Dugu musow bë kòori bò tòn

na. O tòn in ka baara sara ye dòrômè 400 tile o tile. O warì bë kè san yèlèma selli musaka ye, walima musow ka jèkulu (UNFM) sèbèn tali warì.

Kòlò susu jèkulu neani fana bë Moribila Kaguwa nyögondèmè stratigè la.

Gakulu gana jòlen don Moribila muso bée ka so, u yèrè ka baara nò don.

U cèsirilen bë kòlò tulù bò mansin ko de la sisan, sòoni o bë sira sòrò.

Moribila Kaguwa musow bë yèrèta sira kan, u cèw fana ko k'u ka dèmè tèna kòtigè nyètaa baara ninnu na.

cikè dònniya

Kalan kèra Bugula ka nyèsin bagan ka bonnin ma

San 1986 marisi kalo tile 18 kalan daminèna Bugula, Kòlòn-jéba sèrikili la. O kalan kèra tile saba kònò, ka nyèsin baganw ka kénèya sabatili de ma.

Tile fòlò, tònsigiba dò kèra dugu mògòw ni kòori sènè baa-reada kalankuntigiw fè. Tònsigi in sen fè, dugu mògòw ye kòori sènè baa-reada mògòw ladònniya u ka

bagan banaw n'u ka bagan furakè cogow la.

U y'a jira k'a fò ko bana min-nu bè sòrò dugu kònò ka caya, o ye suma ye, ani nyèjibo, kòja, jofèba ni bonnin. Suma delila ka furakè ni jala fara ye. Bana dòw bè yen, furakè cogo ma sòrò u la.

Nka, bana kofòlen ninnu na, min bè Bugulakaw kamanagan kosèbè, n'u ma minè cogo sòrò o

la, o kèra bonnin de ye. Dòw ko a sababu ye jinè sogoron ye, dòw ko wòkulònин don.

O de kosòn kalan nyèsinna bonnin ma : kòori sènè baarada kalankuntigiw ni dugu kalanden jolenw ye nyögòn sòrò kalanso kònò ka dònniya kura di nyögòn ma bonnin kan.

Min bòra o kalan kònò, o filè nin ye :

Bonnin ye mun ye ?

Bonnin ye baganw ka bana juguba ye, min ka teli tinyèni fè. A banakisèw jènsènni ka teli bagan farikolo la, a yèlèma ka teli bagan tòw fè. Nka, a tè hadameden minè.

Bonnin taamashyèn bagan nyènama na

Bana daminè tuma :

- Bagan fari bè goniya,
- a bè yèrèyèrè,
- a fari bè faga a kan, a kunna bè sumaya,
- a tè nyò nyimini kè tuguni,
- a kònò bè funun dòonin ka ja,
- a nònò bè dògòya.

Ni bana taera nyè :

- Kuru bè bò fari buma yòròw la, i n'a fò woro, kaman, solo, musoya yòrò, disida, kan.
- O kuru bè goniya, bagan bè segelen. N'i ye kuru bisi, a bè mankan bò.

Ni bana juguyara ka tèmè nin bée kan :

- Fari bè sumaya.
- Bagan bè sa tile fila walima tile saba kònò.

Bonnin taamashyèn bagan su la

- Bagan su bè tolli joona.
- Kuru cilèn kesa bè, i n'a fò nare kumu kesa.
- A sogo bè bilen.

Kalan kuncè tuma, min fòra kalan in kònò, dugu kalanden jolenw ye o kunnafoni di dugu mògò bée lajèlen ma tònsigiba dò sen fè, marist kalo tile 20.

Dugu mògò ko u bène misi sògò yòrò ani tèrè furakè yòrò jò, ka kalanden jolen fila bila ka taa bagan dògòtòròya kalan kè, ani ka baganw ka fura kèsu sigi dugu kònò.

Bonnin sòrò cogo

Bagan banabagatò bo n'a su de bè kè sababu ye ka banakisè lèse bin dumunta ni ji minta ma.

Bonnin furakè cogo

Ni bonnin taamashyèn kun fòlòw bangera bagan na, misi dògòtòrò ka sègèrè joona joona. Sògòli de bè kè ka bana in ban.

Bonnin kumbèn cogo filè :

- Ka bagan sògò sinyè fila san kònò : sògòli fòlò bè kè samiyè donde fè.
- Ka bagan banabagatò fara ka bò kènèmanw na, ka den fara ka bò ba banabagatò la.
- Ka bonninbagatò su jeni fo k'a sisi, bagan kènèman kana se bonninbagatò su toli yòrò la. Banabagatò tun bè mare yòrò min, k'o yòrò jeni.
- An k'an tanga banabagatò joli ma, a sogo kana dun.

Faso sariya ye min wajibiya

- Ka bonnin kumbènni sògòli kè misi bée la.
- Bana mana poyi yòrò o yòrò, nyèmògòw bè ladònniya a la.
- Ni bana lakodònna yòrò min na, misi si tè don yen, misi tè bò yen.

Kalan dò kèra Segu mara la k'a nyèsin tòn ko ma

K'a ta awirili kalo tile 14 la ka taa a bila mè kalo tile 17 la sen 1986, kalan dò labènna Segu mara kuntigi fè, k'a nyèsin tòn ko ma.

Kalan in kèra sinyè duuru yòrò saba la. O kalan in kelen kelen kèra tile 5 kònò.

- Yòrò fòlò : Nyònò dugu kònò sinyè fila, k'a ta awirili kalo tile 14, fo a tile 26; o tun nyèsinnen bë Ofisi baarakèlaw ni Masina-kaw móggò 66 ma.

- Yòrò filanan : San dugu kònò sinyè kelen, k'a ta awirili kalo tile 28 fo mè kalo tile 3; o tun nyèsinnen bë San mara ni Tominyan mara baarakèla 32 ma.

- Yòrò sabahan : Segu dugu kònò sinyè fila, k'a ta mè kalo tile 5 fo a tile 17, k'a nyèsin Barawuli ni Segu baarakèla móggò 70 ma.

Kalan kun

Kalan in tun bë fèn saba de kun kan :

1. Sèriwusida minnu ni dugu tòn bë bearè kè nyögòn fè, olu k'u bolo di nyögòn ma ka teamsen kelen ta tòn sigili la, u dèmè cogo la, ani u ka ko nyénabòli la.

2. Ka baarakè cogo jira tòn dugu baarakèlaw la, min bë dugu ka nyètaa kolo girinw labènni nòggoya duguden yèrè ka wòsi kònò.

3. ka daliluyaw di tòn dugu baarakèlaw ma, min b'u ni duguden ka dorogoli sabati bolodi nyögòn ma kònò.

Kalan nyémögò ni karamögòw

Nin siraba saba lateama kalan nyémögoya tun bë Segu mara nyémögò bolo, min ka bearè nyèsinnen don mara yiriwali siraw ma, n'o ye Mamadu Sidibe ye. Kalan in kèra yòrò o yòrò, a ye laadili kan nafamaw fò faso baarakèlaw ye, min b'a to kalan in ka kè tamènè ye ka fara fòlòw kan, ka faso bò nòggò la.

Kalan in kèra jèkulu min fè, o filè nin ye :

- koperatiwu nyémögòsoba karamögò saba ka bò Bamakò,
- Segu koperatiwu nyémögòsoba karamögò kelen,
- kàori sènè baarada karamögò kelen,
- Ofisi karamögò kelen.

Kalan kèra yòrò o yòrò, kumantan ka dankan fòlò kèra kalan nyémögò ye. Baarada minnu nyèsinnen bë duguw yiriwali siraw ma, o kuntigi bëe tun bë kalan in na.

Kalan kè cogo

Kalan kè cogo kèra min ye, o filè :

Karamögò ka dantigèli kèlen kò, kalandenw tilala kulu sabawali kulu naani ye. Kulù bëe y't hakili jakabò tòn ko in kan. O hakilijakabò kumaw kafokafora, k'a kè hakili kelen ye.

Bènkan min bòra kalan in na

O kò fè, kalan duuru hakili-jakabò bëe farala nyögòn kan ka

kè bènkan ye. O bènkan in kònò, a yera k'a fò ko dugu si tè se ka kè tòn ye, n'i ma kè dugu yiriwali tòn ye fòlò, i n'a fò CMDT tòn, walima Ofisi tòn. O siratigè la, bearè bëe perepererelatigèra, minnu ka kan ka kè tòn sigili kanma dugu kònò.

O bearè filè nin ye :

1. Min ka kan ka kè fòlò, o ye ka kunnafoni di nyémögò bëe ma, k'a ta giwèrènèrè so la, fo duguw la. O kunnafoni di bë kè hakili falen-falen de ye.

2. O kò fè, dugu kiimèli bë kè. O bearè bë boli sira minnu fè, o ye dugu sigi yòrò cogoyaw ye, ani hadamadenya straw, n'a dugukolo ko n'a sanji ko, an'a sòrò yiriwali siraw.

3. Kiimèli mana ban, duguw sugandili bë kè, minnu bë se ka kè dugu yiriwali tòn ye.

4. O kò fè, dugu yiriwali tòn bë sigi : tòn nyémögò bë sugandi, a baarakèlaw bë kalan ani dugu bë kòlòsi u ka bearè kònòna na.

5. Dugu minnu kèra dugu yiriwali tòn ye ka kòrò, olu bë kiimè. O kiimèli bë kè tònden yèrèw fè ani baaradaw fè, yaasa ka dòn ni o dugu yiriwali tòn bë se ka yèlèma ka kè dugu tòn ye.

6. Dugu yiriwali tòn bë labèn, cogo min na, a bë se ka yèlèma ka kè dugu tòn ye.

Tòn sigili nyèbila baara kallifalen don jèkulu dòw la minnu bë sigi mara yòrò la, ani sèrikiliw la, ani arondisimanw na. Bawo baarada kelen tè se ka dugu kè tòn ye cogo min, baarada kelen fena tè se ka dugu bò tonya la.

duguw kumakan

ka bò Ndotan

Ndotan bè Jijeni kubeda fè, Kòlòkani mara la. An Ndotankaw ye dugu yiriwa tòn ye.

An ka tonsigi dòw sen fè, an ye janiya dò siri wale dò kan, min bè kungo kònò dugu bée lajèlen kun kan, n'o ye wale jugu kèli balili ye : k'a ta tilema kònò, fo ka se samiyè ma, bagan caman bè folofolo, suruku bè dòw minè, nka mògò de bè caman minè k'a don da fè.

An ka dugu yiriwa tòn y'a janiya ka o wale in kèle. Kèle in jutigèra ni jamakulu sigili ye sen kan, min bè jan to bagan folofololenw na. O tuma na sa, k'a daminè nyinan na, fo ala mana min kè, bagan dunan tè tunun an ka dugu la tugun, fo ni min sen ma don Ndotan. Bagan folofololen min manaye, o bè minè k'a mara jèkulu in fè, ani k'a kunnafoji jènsèn. Ni bagantigi nana, n'a y'a sòrò i ka bagan ye tinyèni, kè, i b'o sara. N'a yèrè ma tinyèni kè, i bè juru sòngò sara, k'i ka bagan minè ke taa n'a ye.

Ko kelen bè k'anw kònònagan, o ye ji ko ye. Ji ko ka gèlèn an kan fo k'a danma tèmè. An bè balo ni dugu wèrèw ji de ye, n'olu ye Danfinbugu, Baala ani Sèngèrèna ye. Ndotan ni Baala cè ye kilomètèrè 6 ye, a ni danfinbugu cè ye kilomètèrè 3 ye, a ni Sèngèrèna cè ye kilomètèrè 4 ye. A kèlen bè en na bana ye.

Kòlòn sen minnu kèra Bèlè-dugu kònò, a si ma se anw fè Ndotan. An wulila ji ko in na, an sera Jijeni kumantan ma, ka se Kòlòkani, ka taa fo Bamakò, an ma an ka bana fura sòrò.

An bè leadili kè k'a nyèsin balikukan sow ma. Bée k'i jija kalan fè, sabu la ko bée bè mògò nègèn fo kalan. Kalanbalì ni dimi don, fo saya ; n'i ma kalan, i n'i mònè don fo saya.

An bè nin fò k'a da kòrò kan : nyinan, "Karemali" mògò ye kaba kisè kilo 9500 di an ka dugu ma. An ka dugu mògò tun ye mògò 390 ye jateminè kòrò sèbèn na. Nyinan, jateminè kèra, mògò 60 yera a kan, k'a kè mògò 450 ye. O dun y'a sòrò, mògòkòròbaw ye kaba tila cogo jatebò ka ban k'o kè mògò kelen kelen kilo 25 ye.

O la sa, kaba kisè in tila cogo ye olu kamanagan. U ye mògò wuli ka taa kumantan nyininka, a ka kan ka di cogo min na. Kumantan ko dumuni da kura ni kòròien bée ka kelen, ko k'a tila

bée lajèlen na.

Anw balikukanlanden y'a ye ko mògòkòròw kònònafililen don, an ko nin tè kònònafili ko ye. An balikukanlanden danma ye nyögòn sòrò ka sín k'a jatebò tilail la, o yòrònin bée k'a ban pewu, k'a bén mògò kelen kelen kilo 21 ma. Kilo 9500 tilalen mògò 450 cè, o ye kilo 21 ye, k'a tò to kilo 50 ye. A tò kilo 50 kèra tòn foro baara don dumuni ye.

N'a tun y'a sòrò anw yèrè tè se o la, a tun bè kè baara ye. O de kosòn, an ko bée k'i jija kalan fè.

**Mamari Tarawele
Ndotan balikukaramògò**

ka bò Bayabugu

Bayabugu bè Nègèla mara la, a bè Falajè ni tilebin cè. Nin ye kunnafoji ye ka nyèsin kòngò kumbèn juru donni ma.

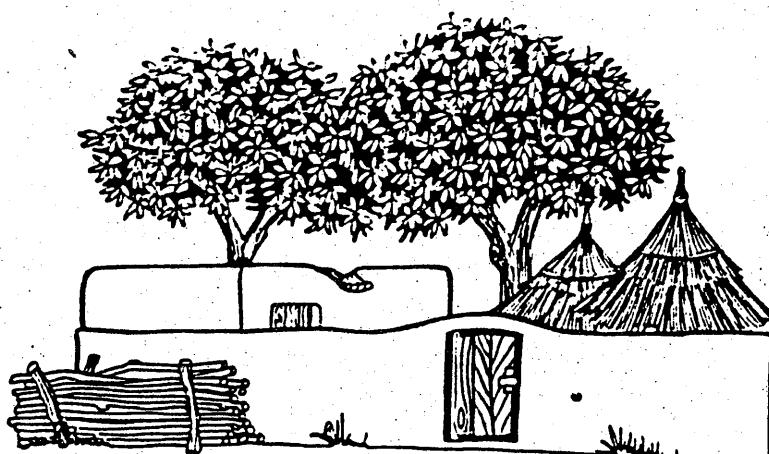
An y'a kòlòsi ko kòngò kumbèn juru donni ka suma dòonin k'a d'a kan juraw bè wuli ni u ka mògò tatinyè bere ye joona. N'u y'a mèn ko kòngò bè dugu kònò, u bè taa u jò i ka foro kònò. N'u y'a ye i ka tiga nyèna, walima 1 ka nyò nyèna, u b'a fò ko :

- "N'jatigikè, ni kòngò b'i la, n bè nyò kilo 100 d'i ma. Fo mana bò, i bè kilo 200 segin ne ma. O b'a to i ka denmisènw kana dèse baara la."

U bè mògò nègèn nin cogo la, u bè foro san nin cogo kelen na, u bè misi sòrò nin cogo kelen na. Juraw tè badenya dòn u ka wari ko la, u tè teriya dòn u ka wari ko la, u tè furu dòn u ka wari ko la. Jura dontò man nyi foro kònò, a bòtò man nyi foro kònò.

Juraw n'u ka bere bè wuli zuluye kalo la, ka taa a bila uti kalo la. An b'a nyini nyèmògòw fè, u ka kòngò kumbèn juru don joona. An ka fèrè kè k'an kisi juraw ka bere ma.

**Jaturu Tarawele
Bayabugu**

1987

don jate

	zanwuye kalo	feburuye kalo	marisi kalo	awirili kalo
kari	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
ntènèn	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
tarata	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
araba	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29
alamisa	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30
juma	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24
sibiri	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25

	mè kalo	zuwèn kalo	zuluye kalo	uti kalo
kari	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
ntènèn	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
tarata	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
araba	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
alamisa	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
juma	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
sibiri	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29

	sètanburu kalo	òkutòburu kalo	nowanburu kalo	desanburu kalo
kari	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
ntènèn	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
tarata	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
araba	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
alamisa	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
juma	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
sibiri	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26

Seli minnu bè kè Mali kònò, olu filè nin ye :

- zanvuya kalo tile fòlò : o ye tubabu san daiminè don ye.
- zanwuye kalo tile 20 : o ye Mali sòrôdasiw ka seli ye
- awirili kalo tile 20 : o ye paki seli dugujè ye.
- mè kalo tile fòlò : o ye bearakèlaw ka seli ye.
- mè kalo tile 25 : o ye Afiriki ka seli ye.
- mè kalo tile 28 : o ye selininnçinin kalo tile fòlò ye.
- uti kalo tile 5 : o ye seliba kalo tile 10 ye.
- sètanburu kalo tile 22 : o ye Mali yèrèmahòrónya seli ye.
- nowanburu kalo tile 4 : o ye dònba tile 12 ye.
- nowanburu kalo tile 10 : o ye dònba tile 18 ye.
- nowanburu kalo tile 19 : o ye fanga ta seli ye sòrôdasiw fè.
- desanburu kalo tile 25 : o ye nowèli seli ye.